

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 sierpnia 2016 roku Zakład Ubezpieczeń społecznych I Oddział w Ł. odmówił wnioskodawczyni K. S. prawa do renty rodzinnej od dnia 1 września 2016 roku.

W uzasadnieniu decyzji wskazano ,że wnioskodawczyni w dniu 31 sierpnia 2016 roku , nie będąc na ostatnim roku studiów ukończyła 25 rok życia a zatem brak jest podstaw prawnych do dalszej wypłaty renty rodzinnej/ decyzja w aktach ZUS/.

W dniu 16 września 2016 roku wnioskodawczyni odwołała się od powyższej decyzji. Podniosła ,że wydana decyzja jest sprzeczna z prawem a w orzecznictwie sądowym przyjęty jest pogląd ,że ukończenie wieku 25 lat w czasie wakacji studenckich po ukończeniu przedostatniego roku studiów nie ma wpływu na prawo do renty rodzinnej / odwołanie k- 2-5/.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Podtrzymał argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji / odpowiedź na odwołanie k- 42/.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

Wnioskodawczyni K. S. urodziła się w dniu (...) / niesporne/.

Decyzją z dnia 13 listopada 2014 roku ZUS I O. w Ł. przyznał wnioskodawczyni prawo do renty rodzinnej do dnia 31 sierpnia 2014 roku / decyzja w aktach ZUS

W dniu 11 sierpnia 2016 roku wnioskodawczyni złożyła wniosek o ponowne ustalenie uprawnień do renty rodzinnej na dalszy okres / wniosek w aktach ZUS/. Wraz z wnioskiem ubezpieczona złożyła zaświadczenie z (...) , poświadczające ,że jest studentką na (...). Studiuje kierunek zarządzanie na studiach niestacjonarnych 2-go stopnia , trwającego 4 semestry. . Studia powyższe trwają od 1 października 2015 roku do 31 października 2017 roku . Semestr letni trwa w roku akademickim 2015/2016 trwa od 15 lutego 2016 roku do 30 września 2016 roku / zaświadczenie z UŁ z dnia 11 sierpnia 2016 roku w aktach ZUS , okoliczność niesporna/.

W dniu 31 sierpnia 2016 roku wnioskodawczyni ukończyła 25 rok życia , w czasie wakacji studenckich , będąc na przedostatnim roku studiów. Ostatni rok studiów wnioskodawczyni rozpoczął się z dniem 1 października 2016 roku. Wnioskodawczyni w semestrze letnim roku akademickiego 2015 /2016 zaliczyła wszystkie egzaminy / okoliczność niesporna. , karta przebiegu studiów / . Zgodnie z Regulaminem Studiów obowiązującym na Uniwersytecie (...) ostatecznym terminem zaliczenia semestru letniego oraz roku studiów, dla studiów kończących się w semestrze letnim jest dzień 30 września / §33 regulaminu k- 60 odw/.

W dniu 15 kwietnia 2017 roku wnioskodawczyni ukończyła studia / niesporne/.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zebranego w sprawie opierając się na dokumentach załączonych do akt sprawy , w tym akt ZUS. Należy wskazać, że stan faktyczny w sprawie był niesporny bowiem organ rentowy nie kwestionował ani faktu podjęcia i kontynuowania od 1 października 2015 roku studiów 2 stopnia niestacjonarnych przez wnioskodawczynię ani ich przebiegu. Poza sporem pozostaje również fakt ,że wnioskodawczyni w dacie ukończenia 25 roku życia pozostawała na przedostatnim roku studiów. Ostatni rok studiów wnioskodawczyni rozpoczął się z dniem 1 października 2016 roku i zgodnie z planem studiów miał trwać do 31 października 2017 roku , co wynika z niekwestionowanego przez organ rentowy zaświadczenia UŁ. Spór między stronami sprowadzał się do rozstrzygnięcia kwestii prawnej czy osoba , która kończy wiek 25 lat przed rozpoczęciem ostatniego roku studiów ma prawo do renty rodzinnej do ukończenia tego roku studiów.

Sąd oddalił wnioski dowodowe wnioskodawczyni bowiem okoliczności jakie miały być za ich pomocą wykazane nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd zważył, co następuje :

Odwołanie wnioskodawczyni jest zasadne i podlega uwzględnieniu

Zgodnie z art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku Nr 748, ze zm.) renta rodzinna przysługuje dzieciom (własnym, drugiego małżonka i przysposobionym):

- 1) do ukończenia 16 lat;
- 2) do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo
- 3) bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2.

W myśl ust. 2 art. 68, jeżeli dziecko osiągnęło 25 lat życia, będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, prawo do renty rodzinnej przedłuża się do zakończenia tego roku studiów.

Generalnie prawo do renty rodzinnej przysługują zatem tym dzieciom zmarłego żywiciela, które ze względu na wiek lub pobieranie nauki nie mają możliwości wykonywania pracy zarobkowej lub innej działalności stanowiącej tytuł podlegania ubezpieczeniom społecznym. W konsekwencji tego, także prawo do renty rodzinnej bez względu na wiek przysługuje takiemu dziecku całkowicie niezdolnemu do pracy, jak również niezdolnemu do samodzielnej egzystencji, które nie miało możliwości uzyskania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, a więc takiemu, które stało się niezdolne do pracy w czasie, gdy nie mogło podlegać ubezpieczeniu społecznemu z powodu wieku lub uczęszczania do szkoły. Intencją ustawodawcy było powiązanie wymienionej w art. 68 ust. 1 ustawy granicy wieku zachowania uprawnień do renty rodzinnej (16 lat) z najniższym wiekiem, od jakiego w świetle art. 190 § 2 k.p. wolno młodzieży podejmować zatrudnienie w charakterze pracownika młodocianego. Celem tego unormowania jest więc zapewnienie środków finansowych młodej osobie do dnia, gdy może ona już samodzielnie zarabiać na swoje utrzymanie, jeżeli nie zamierza uzyskać wyższych kwalifikacji zawodowych w drodze nauki w szkole. W sytuacji kontynuowania nauki po ukończeniu 16 roku życia (co jest powszechne), osobie takiej przysługuje prawo do dalszej wypłaty renty rodzinnej aż do ukończenia nauki, nie dłużej niż do osiągnięcia 25 lat życia.

Z woli ustawodawcy, z dniem ukończenia granicy wiekowej 25 lat, prawo do renty rodzinnej ustaje bez względu na okres, jaki pozostał do zakończenia nauki w szkole, jeżeli jest ona odbywana w szkole niebędącej szkołą wyższą. Jedyne wyjątek w tym zakresie ustanowiony został w art. 68 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W myśl tego przepisu, jeżeli dziecko osiągnęło 25 lat życia, będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, prawo do renty rodzinnej przedłuża się do zakończenia tego roku studiów. Hipotezą omawianej normy prawnej objęte są jednak tylko osoby odbywające studia w szkole wyższej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 marca 2011 r., II UK 303/10, OSNP 2012 nr 7-8, poz. 98), w tym studia na zagranicznych uczelniach (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2010 r., III UK 50/10, OSNP 2012 nr 3-4, poz. 49) oraz studia doktoranckie prowadzone przez Polską Akademię Nauk (wyrok Sądu Najwyższego z dnia

17 października 2006 r., II UK 73/06, OSNP 2007 nr 21-22, poz. 205). Najwięcej kontrowersji budzi przy tym ustalenie znaczenia użytego w tym przepisie zwrotu "będąc na ostatnim roku studiów". Ustawa nie zawiera jakiegokolwiek definicji tego pojęcia, ani nie odsyła w tym zakresie do przepisów innych aktów prawnych. Odpowiedzi na pytanie o istotę powyższego sformułowania nie daje też ani dawna ustawa z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 65, poz. 385 z późn. zm.) ani obecnie obowiązująca ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r. poz. 572 z późn. zm.). Art. 144 ust. 1 pierwszej z wymienionych ustaw oraz art. 161 ust. 1 drugiej zawierają jednak upoważnienie dla senatu uczelni do uchwalania regulaminu studiów, którego przedmiotem, stosownie do art. 160 ust. 1 Prawa o szkolnictwie wyższym, powinna być organizacja i tok studiów, a w ich ramach -

określenie liczby lat i semestrów studiów oraz dat ich rozpoczęcia i zakończenia. W judykaturze przyjmuje się zatem, że określenie ostatniego roku studiów następuje na podstawie regulaminu uczelni, a studentem ostatniego roku studiów jest osoba legitymując się stosownym wpisem na ten rok (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2003 r., II UK 138/03, OSNP 2004 Nr 15, poz. 271; z dnia 19 kwietnia 2006 r., II UK 134/05, LEX nr 1001297; z dnia 20 kwietnia 2006 r., I UK 265/05, Prawo Pracy 2006 nr 7-8, s. 53 i z dnia 8 sierpnia 2007 r., II UK 1/07, OSNP 2008 nr 19 - 20, poz. 295 z glosą krytyczną A. Wypych - Żywickiej OSP 2009 Nr 3, poz. 27). Zauważa się, że wprowadzie regulamin studiów nie ma charakteru normatywnego i nie należy do konstytucyjnie określonych źródeł prawa (art. 87 Konstytucji RP), to jednak musi być uznany za akt prawny konkretyzujący i uściślający znaczenie sformułowania "ostatni rok studiów w szkole wyższej", zamieszczonego w art. 68 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W związku z tym ustalenie, kiedy dziecko pobierające rentę rodzinną było na ostatnim roku studiów w rozumieniu tego przepisu, następuje na podstawie wpisu na ostatni rok studiów, dokonanego w oparciu o regulamin obowiązujący uczelnię. W regulaminie określa się również indywidualny tok studiów, w którym daty rozpoczęcia i ukończenia poszczególnych semestrów i lat studiów nie muszą zbiegać się z datami obowiązującymi ogół studentów. W każdym wypadku regulamin uczelni decyduje o tym, na którym roku studiów kształci się student.

W rozpoznawanej sprawie niespornym pozostaje okoliczność, że wnioskodawczyni w dacie ukończenia 25 roku życia tj. w dniu 31.08.2016 roku pozostawała na przedostatnim roku studiów. Z okoliczności tej organ rentowy wywiódł wniosek, że prawo do renty rodzinnej od dnia 1 września 2016 roku nie przysługuje bowiem wnioskodawczyni 25 rok życia ukończyła przed rozpoczęciem nauki na ostatnim roku studiów. Wykładnia literalna jakiej dokonał w stosunku do treści przepisu art.68 ust 2 powyższej ustawy organ rentowy pozostaje jednak w sprzeczności z wykładnią celowościową powyższego przepisu. Nie należy bowiem pomijać okoliczności, że prawo do przedłużenia renty rodzinnej osoby, która kończy 25 rok życia w trakcie studiów dotyczy sytuacji gdy ubezpieczonemu pozostaje bardzo niewiele czasu do ukończenia nauki i jest to uzasadnione z przyczyn społecznych. Renta rodzinna w tym wypadku ma pomóc ubezpieczonemu w kontynuowaniu nauki i jej ukończeniu w sytuacji gdy jest on pozbawiony pomocy żywiciela. W przypadku wnioskodawczyni należy mieć na względzie, że jest ona sierotą zupełną, sama zapewnia sobie środki utrzymania i finansuje studia. Fakt ukończenia 25 roku życia podczas wakacji studenckich jest niezależny od ubezpieczonego.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego jak i Sądów Apelacyjnych powszechny jest pogląd, że ukończenie 25 roku życia podczas wakacji studenckich nie pozbawia ubezpieczonego prawa do przedłużenia renty rodzinnej po ukończeniu tego wieku, zgodnie z treścią przepisu art.68 ust 2 powyższej ustawy. Analiza orzecznictwa Sądu Najwyższego w tym zakresie uzasadnia pogląd, iż do zagadnienia powyższego należy podchodzić liberalnie. W wyroku z dnia 20 kwietnia 2006 roku jaki zapadł w sprawie o sygn.. akt I UK 265/05 (Pr. Pracy 2006/7-8/53) Sąd Najwyższy wskazał, że ustalenie daty, w której dziecko pobierające rentę rodzinną było na ostatnim roku studiów w rozumieniu art. 68 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach, następuje na podstawie wpisu na ostatni rok studiów dokonanego na podstawie regulaminu obowiązującego daną uczelnię. W regulaminie określa się również indywidualny tok studiów, w którym daty rozpoczęcia i ukończenia poszczególnych semestrów i lat studiów nie muszą zbiegać się z datami obowiązującymi ogół studentów. W każdym wypadku regulamin uczelni decyduje o tym, na którym roku studiów studiuje dany student. Studentka, która na przedostatnim roku studiów zdała wszystkie wymagane egzaminy i która ukończyła 25 lat życia przed rozpoczęciem zajęć w nowym roku akademickim, zachowuje prawo do renty rodzinnej do zakończenia ostatniego roku studiów. W wyroku z dnia 8 sierpnia 2007 roku w sprawie sygn. akt II UK 15/07 (OSNP 2008/19-20/295) Sąd Najwyższy wskazał, że Osoba ubiegająca się o rentę rodzinną, która ukończyła 25 lat w okresie wakacji studenckich po ukończeniu nauki na przedostatnim roku studiów a przed rozpoczęciem zajęć na ostatnim roku studiów, na który uzyskała wpis, nie traci uprawnień do świadczenia w oparciu o art. 68 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Natomiast w wyroku z dnia 26 marca 2015 roku w sprawie II UK 138/14 (LEX nr 1666020) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że nie traci prawa do renty rodzinnej osoba, która ukończyła 25 lat życia w okresie wakacji studenckich po ukończeniu zajęć na przedostatnim roku studiów a przed rozpoczęciem zajęć na ostatnim roku studiów, na który uzyskała wpis, nawet jeśli był to wpis warunkowy. Również warunkowe zezwolenie dziekana wydziału na studiowanie na następnym roku akademicki jest podstawą wpisu uprawniającego studenta do uczestnictwa w zajęciach tego roku. Osoba wpisana na

ostatni rok studiów ma status studenta tego roku, nawet gdy studiując na tym roku jednocześnie zobowiązana jest zaliczyć dodatkowe egzaminy z poprzedniego okresu rozliczeniowego. A zatem bez znaczenia dla zachowania prawa do renty rodzinnej pozostaje nawet warunkowe wpisanie na ostatni rok studiów. Sąd orzekający w pełni podziela zaprezentowane powyżej poglądy Sądu Najwyższego. Należy również podkreślić, że orzecznictwo Sądów Apelacyjnych jest zgodne z zaprezentowaną powyżej linią orzecniczą Sądu Najwyższego / vide wyrok SA w Gdańsku w sprawie sygn. akt III AUa 699/13 z dnia 10.01.2014 r LEX 1428022, wyrok SA w Poznaniu w sprawie sygn. .akt III AUa 763/15 z dnia 14 stycznia 2016 roku LEX 2062026/

Z tych też względów Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i przyznał wnioskodawczyni prawo do renty rodzinnej od dnia 1 września 2016 roku.

Na podstawie art.98 k.p.c. Sąd zasądził na rzecz wnioskodawczyni od organu rentowego zwrot kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 360 zł , ponieważ w procesie wnioskodawczyni była reprezentowana przez fachowego pełnomocnika. O wysokości kosztów zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie § 9 ust 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U z 2015 r poz 1800) , w brzmieniu obowiązującym w dacie złożenia odwołania w sprawie .